

KULTURDEBATT

Scenekunsten i de nordiske landene går en rekke tøffe utfordringer i møte og vil måtte leve med effektene av koronakrisens nedstengninger i lang tid fremover, skriver artikkelforfatterne. Bildet viser Laila Goody (nærmest) i «Tid for glede» på Det Norske Teatret.

Foto: Pernille Sandberg/Det Norske Teatret

Nordisk kulturliv må styrkes

NORDISK SAMARBEID

I urolige tider med økonomisk usikkerhet spiller kunst og kultur en viktigere rolle enn noensinne. De nordiske kulturinstitusjonene og det nordiske kultursamarbeidet må styrkes når samfunnet er under press.

Kulturlivet og scenekunsten i de nordiske landene går en rekke tøffe utfordringer i møte. Scenekunstbransjen vil måtte leve med effektene av koronakrisens nedstengninger i lang tid fremover.

Produksjonen kom raskt i gang etter pandemien, men mange institusjoner sliter fortsatt med å få publikum tilbake – et publikum som har endret sine vaner, og som i dag har en tendens til å kjøpe billetter både senere og mer spontant.

Bransjen sliter også med alvorlig kompetansemangel innenfor en rekke fagområder, blant annet på den tekniske siden.

I tillegg kjenner vi alle på bekymringen for at den kommende lavkonjunkturen vil påvirke billettsalget negativt. Krigen i Ukraina har ført til stigende priser og energikrise. Disse utfordringene er felles for alle de nordiske landene, og vi står alle i de samme vanskelighetene – noe som ikke bare våre kulturpolitikere må ta hensyn til, men alle som verner om et sterkt samfunn.

Gjennom kulturutveksling og godt samarbeid mellom de nordiske landene kan vi alle stå sterkere.

I tider med uro og økonomisk usikkerhet øker kulturens betydning i samfunnet. Kunst og kultur er en av pilarene i robuste samfunn, ikke minst når det gjelder utøvelse og beskyttelse av ytringsfriheten. Et fritt og uavhengig

kulturliv styrker samfunnets beredskapsevne og folks evne til å håndtere og møte utfordringer de står overfor.

Vi ser bevis på dette både i Ukraina og i andre krigs- og konfliktrammede land. Ytringsfriheten, den liberale kunsten og den felles kulturarven er ofte de første som blir angrepet i kampen om makten.

På denne bakgrunnen må kulturlivet i de nordiske landene ivaretas og styrkes. I dag er det enda viktigere at kulturpolitikken organiseres og forvaltes på en måte som sikrer kunstnerisk frihet, prinsippet om armlengdes avstand og stabil og langsiktig finansiering. Kulturinstitusjonene utgjør en vesentlig infrastruktur for både fri kunst, ytringsfrihet og skapende virksomhet.

Vi, de nordiske landenes bransje- og arbeidsgiverorganisasjoner på teaterområdet, understreker derfor hvor viktig det er at våre nordiske kulturministre ivaretar og fremmer samarbeid: Styrk Nordisk kulturfond. Styrk Nordisk råds kulturbudsjett. Skap rom for kulturutveksling og samarbeid mellom våre nordiske land.

Vi har mye til felles og vi kan, med en styrket erfaringsutveksling, utvikle våre respektive lands scenekunstinstitusjoner.

Innlegget er signert av Nordisk teaterlederråd: **Mikael Brännvall**, adm. dir. *Svensk Scenkonst*, **Peter Mark Lundberg**, direktør *Dansk Teater*, **Morten Gjelten**, direktør *Norsk teater- og orkesterforening (NTO)*, **Kaisa Paavolainen**, adm. dir. *Finlands teatrar*, **Erik Ulfsoy**, teatersjef *Det Norske Teatret*, **Joachim Thibblin**, adm. dir. og teatersjef *Svenska teatern*, **Magnus G. Thoraldsson**, teatersjef *Leikhusid (Islands Nationalteater)*, **Elisabeth Egseth Hansen**, teatersjef *Trøndelag Teater* og **Petra Brylander**, teatersjef *Uppsala stadsteater*.

Umerkelig kan vi iscenesette og gi retning til våre liv via «poster» og bilder av øyeblikk, og søke anerkjennelse

Omgivelsene våre endres raskt. Vi blir alene med inn

Urolige tider,

PSYKISK HELSE

ROLF ASPESTRAND

Samtaleterapeut og veileder, MNGF

Psykologiens grunntese er at vi mennesker må sees i sammenheng med våre omgivelser – kulturen og samtiden vi befinner oss i. Og akkurat nå er omgivelsene i rask endring. Vi kan dele hovedtendensene som påvirker oss inn i tre deler.

Sosiolog og filosof Zygmunt Bauman beskriver tiden vi lever i som «flytende». Et samfunn der grensene for hva som er rett og galt, sant og usant er flytende og i stadig endring. Vi erfarer teknologi som muliggjør global spredning av fake news, trolling, konspirasjonsteorier og «det mørke nettet». Sammen med sosiale medier, kryptovaluta og ulike utgaver av influensere, snur dette opp ned på kjente og samlende sosiale strukturer.

Institusjoner som tidligere representerte stabilitet og kunnskap, som vekket tillit og bandt oss sammen, utfordres ved at det sås tvil, spres løgner og stilles spørsmål selv ved grunnleggende sannheter. Krigen i Europa, covid og klimakrisen minner oss om vår egen sårbarhet, noe som aktiverer frykt og avmakt. Verden opp-

levs som ustabil og kan gi en redusert opplevelse av sammenheng og kontinuitet.

Psykiater og forfatter Gianni Francesetti beskriver i sin artikkel «Being Present in Absence» («Å være til stede i fravær») hvordan vi daglig rammes av massive inntrykk uten støtte fra «den andre» – et annet menneske som deler erfaringen, ser deg og støtter opplevelsen.

Om vi befinner oss i sengen, i bilen eller på badet absorberer vi inntrykk fra verden med liten kontekst eller støtte. Vi blir alene med inntrykk og impulser vi ikke er forberedt på, eller nødvendigvis klarer å håndtere.

Vi deler privat og intim informasjon som ved et tastetrykk blir offentlig eie, og som vi ikke lenger har kontroll over. Tapet av kontroll over hva og hvor mye vi tar inn, og uvissheten over responsen vi møter når vi deler privat informasjon, kan bli overveldende.

Sosiolog og statsviter Hartmut Rosa beskriver i sin bok «Social Acceleration» de siste 20 års sosiale akselerasjon. Et konstant samfunnskrav om framgang, optimalisering og vekst. Å skulle produsere raskt og effektivt for å henge med i konkurransen om profit, synlighet og ikke minst bekreftelse.